

Terveiset Kinnermäen ystävien heinäkuiselta kesämatkalta!

Kinnermäen ystävien kesämatka SuLa 2007 tehtiin 15. – 21. heinäkuuta Vieljärven seudun kyliin, Kinnermäkeen ja Petroskoin kaupunkiin. Matkalle osallistuivat Raimo Ahonen, Kalle, Kreetta ja Artturi Askola, Olga Gokkoeva, Aulikki Herneoja, Janne Jokelainen, Pertti Lahermo, Kari Niskasaari, Kari Pankkonen, Merja Tenhunen, Niki Tenhunen ja ulkomaisena vieraana pohjoisruotsalainen arkkitehti Mats Winsa. Meitä kuljetti menen tullen kirsikkakoristeisella bussillaan petroskoilainen Anatoli Klotkin. Bussiemäntänä oli hänen vaimonsa Marina. Matkustus sujui Anatolin kyydillä kuten aikaisempinakin vuosina, mukavasti ja turvallisesti. Raja ylitettiin ongelmitta, vaikka matkatavaroiden tarkastukset olivat tällä kertaa hyvin perusteelliset.

Menomatalla sunnuntaina pysähdyimme yöpymään Venäjän puolelle, Värtsilän lähellä olevaan Metsähotelli Jänisjärveen. Se on rakennettu suuren meteoriittikraaterin törmäyksessä kallioperään miljoonia vuosia sitten syntyneen pyöreän Jänisjärven rannalle, ikäänkuin jäniksen korvaan. Metsähotelli Jänisjärvi on Moskovalaisten ja Pietarilaisten suosittu tasokas aktiivilomapaikka ja etappi rajanpinnassa ennen Suomeen tuloa. Olemme löytäneet sen yhteistyökumppanimme petroskoilaisen matkatoimisto Karelikan kautta, yöpyneet siellä ennenkin ja kiintyneet tämän auringonlaskun suuntaan avautuvan kallioiden niemien kesäiseen yömaisemaan. Majoitus hyvin varustetuissa mökeissä sekä mainiosti illalla ja erinomaisella aamupalalla palveleva pyöröhirsiravintola tasoittaa rajaseudun ensimmäisen vuorokauden kulttuurikontrastia. Maanantaina matkustimme Kinnermäen kautta Petroskoihin. Matkalla Pertti Lahermo kertoi meille, valtioneologin asiantuntemuksella, Karjalan maaperän geologiasta, kivilajeista ja muun muassa yöpymispaikkamme Jänisjärven meteoriittikraaterin synnystä sekä edellisellä matkalla katsomastamme Ruskealan marmorilouhoksesta. Petroskoissa ohjelma oli vapaata. Yhteinen kaupunki-illallinen oli Severnajän ravintolassa ja yövyimme keskustan pyöreässä Maski-hotellissa. Jotkut tutustuivat kesäiseen kaupunkiin ja toiset kävivät kantosiipialuksella Äänisen kuuluisalla Kizhin museosaarella.

Kinnermäkeen palasimme tiistaina. Olimme kylässä yhteensä neljä yötä. Nadezhda Kalmykovan ja kesäapulaisten hoitamassa Sarai-ravintolassa saimme kokea karjalaista vieraanvaraisuutta, juhlahetkiä ja nauttia runsaista pöydän antimista, jota pääosin koostuivat paikallisista tuotteista, eri tavoin valmistetuista kaloista, lihoista, kanoista, marjoista ja karjalanpiirakoista. Majoitus oli perheissä ja Vokulovien talossa, josta on viime vuosina kehittynyt toimiva livvikoiden kulttuurin paikalliskeskus. Joka ilta lämmittivät Igor Kalmykova ja Anna Kuznetsova kaksi savusaunaa, uuden ja vanhan, miehille ja naisille. Kylpeminen aidossa karjalaisessa savusaunassa oli nytkin mieleen painuva elämys ja iltanuotiot kokosivat meitä yhteen uuden savusaunan viereen rakennetulla laavulla. Pettymys matkallamme oli, kun keskiviikoksi suunniteltu veneretki Vieljärven luonnonkauniille ja kampakeraamisen kivilaudan aikaisista arkeologisista löydöksistä runsaalle Salon saarelle peruuntui. Tarkoituksena oli osallistua kylämatkailijoita palvelevan elämysretken kehittämiseen, mutta veneretken toteuttajaksi lupautunut mies ei tullutkaan paikalle, vaan hänen sanojensa mukaan hyvä heinäntekeoilma meni asioiden tärkeydessä edelle. Kuljetimme siis pelastusliivejämme turhaan matkatavaroittemme mukana. Onneksi Pertti Lahermo sentään pääsi aamukalaan Davydovien talon isännän kanssa. Tilapäisestä epäonnistumisesta huolimatta veneretken kehittämisestä Salon saarelle ei tulisi luopua vaan nähdä se mahdollisuutena kylämatkailun toiminnallisuuden ja elinkeinon kehittämiseen.

Veneretken sijaan toteutimme päivän kestäneen laavuretken erämaisen Hannilammen ja Vieljärven hiekkarannan laavuille. Moskovalaiset luontomatkailijat olivat myös löytäneet nämä paikat. Heidän projektinaan oli rakentaa Vieljärven rannalla kumikellukkeiden varainen pyöröhirsilautta ja seilata sillä Vieljärvellä ja siihen laskevaa jokea pitkin kohti Suurimäessä järjestettävää kesätapahtumaa. Me leiryidimme myös Vieljärven rannan laavulla, keitimme nokipannussa teet sekä kahvit ja valmistimme

piknikruokia nuotion hiilloksella. Uimassakin kävimme ja tämä aurinkoinen päivä oli meille kuin lapsuuden kesää.

Torstiaamuna lähdimme Anatin bussilla Vieljärven seudun karjalaiskyliin. Savinovan kulttuuritalossa kylän naiset tulivat vastaanottamaan ryhmäämme kesken työpäivänsä, pukeutuivat kansallispukeuihinsa ja esittivät laulua ja tanssia, tempaisten meidätkin mukaansa piirileikkien pyörteisiin. Tilaisuudessa oli mukava yhdessä tekemisen meininki, luonteva kylämatkailullinen kulttuurikohtaaminen arjen keskellä. Kyläkirjoksellamme tutustuimme perusteellisesti myös Lampiselkään, jossa saimme nauttia perinteisen lounaan karjalaisessa talossa sekä Pänkäselkään, jossa kylän reunassa kunnostettu tsasouna ja tutustuminen komeaan karjalaistaloon, siinä sarajaosan katto oli romahtanut alas. Kylällä oli myös äskettäin rakennettuja kaupunkilaisten kesäasuntoja. Pietarilaiset ja moskovalaiset perheet ovat nyt löytäneen Vieljärven seudun karjalaiskylät ja odotettavissa on paljon uusia datsoja ja erilaisia laajennusviritelmiä.

SuLa-matkallamme oli tällä kertaa useita innokkaita ja taitavia valokuvaajia, hovikuvaajamme Raimo Ahosen ohella, kuten Kalle Askola, Mats Winsa ja Pertti Lahermo. Paljon saatiin tallennetuksi matkakuviiin ja tarkoituksenamme onkin myöhemmin kerätä parhaat kuvamuistot yhteiseen katseluun. Kaikilla Kinnermäen ystävien kesämatkoilla osallistutaan ja toimitaan. Olemme aikaisemmin muun muassa rakentaneet risuaitoja, kunnostaneet luontopolkuja, järjestäneet savusaunan lämmityskursseja, seminaareja ja kulttuuritoimintaa. Tällä kertaa valokuvat olivat myös toiminnallisen osuuden sisältönä. Kinnermäen livvikoiden kulttuurin keskuksen, Vokulovien talon uuteen sarajaan, pystytettiin Raimo Ahosen valokuvista koostuva näyttely ”Wooden Village of Kinnerma at Karelia”. Kuvien keskeistä sisältöä ovat kylän asukkaat ja kyläkuvapanoraamat. Näyttelyarkkitehtina oli Aulikki Herneoja. Yhdessä he pystyttivät näyttelyn ja Aulikki rakensi työmaaroikista, metalliverkoista ja foliopapereista näyttelyvalaistuksen. Merja Tenhunen somisti näyttelyn avajaiset yhdessä lasten kanssa kylän niityiltä keräämillään kukkakimpuilla, jotka aseteltiin näyttelytilan lattialle puukiuluihin.

Sisällöltään sama näyttely oli kuluvan vuoden tammikuussa esillä Santa Verdianassa, Firenzen arkkitehtiosastolla, ja keväällä hieman laajennettuna Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla. Valokuvanäyttely jää pysyvästi Kinnermäkeen, osaksi laajempaa viime kesänä pystytettyä arkkitehtiyltioppilas Mia Salosen suunnitteleman mukaan toteutettua Elävä Kinnermäki -näyttelyä. Näyttelyn avajaisiin tuli runsaasti lähikylien ja Kinnermäen asukkaita. Näyttelytalon edustalla, ulkoilmakatsomossa Julia lauloi ja Dima säesti haitarillaan, vaikka välillä satoi vettä. Sateenvarjoja löytyi ja esitys oli jälleen raikas, hieno, päättyen vauhdikkaaseen yhteiskarkeloon. Avajaisissa oli Karjalan tasavallan Kulttuuriministeriön, Historian ja kulttuurin muistomerkkien suojelun ja käytön valtion keskuksen, paikallis- ja piirihallinnon, Aunuksen museon, akateemikko professori Vjatseslav Orfinskin rakennussuojelun instituutin sekä Firenzen yliopiston arkkitehtiosaston edustus. Mediat olivat paikalla: Venäjän television Rossian kuvausryhmä, Karjalan tasavallan televisio Vesti teki dokumenttielokuvaa Kinnermäessä, lehdistöä edustivat Karjalan Sanomien ja paikallisten lehtien toimittajat.

Avajaisten yhteydessä pidettiin Kinnermäen suojelun ja kylämatkailun kehittämisen asiantuntijaseminaari, johon osallistuivat edellä luetellut tahot. Allekirjoittaneelle suotiin kunnia olla seminaarin puheenjohtajana. Kinnermäen ystävien puolesta puheenvuoron pitivät Olga Gokkoeva, Janne Jokelainen ja Raimo Ahonen. Seminaarissa keskeisenä teemana oli tuoda julki huolestuneisuus kylien vanhojen suurten karjalaistalojen kohtalosta. Ne ovat Kinnermäessä ja muilla kylillä vuosi vuodelta rapistumassa ja tuhoutumassa, vaikka suojelutyötä on tehty. Esimerkiksi Kinnermäen suurin ja näkyvin karjalaistalo, Anastasia Gavrilovan talo on päässyt huonoon kuntoon, savella ja sammalella aikoinaan lämmöneristetty sisäkattokin on osittain jo romahtanut. Korjaamiseen ei ole tänä päivänä

Venäjällä yksityisten omistajien mahdollista saada minkäänlaista avustusta, vaikka kyseessä olisi kiistattomasti tärkeä suojelun arvoinen rakennus. Seminaarissa valmisteltiin ehdotusta avustusjärjestelmän kehittämiseksi.

Viime tammikuussa yhdistyksemme osallistui Italian Firenzen yliopiston kutsumana järjestettyyn kansainväliseen konferenssiin ”Wooden Architecture in Karelia”, johon etukäteen valmistelimme ja jossa esittelinkin ehdotuksen tulevasta kansainvälisestä Italia-Venäjä-Suomi -yhteistyöstä. Firenzen yliopiston arkkitehtiosasto on ottanut tammikuun konferenssissa julkistetun haasteen tosissaan ja jo tänä kesänä toteuttamassa kahta merkittävää tapahtumaa Aunuksen Karjalan Suuri Selän kylään. Toinen on meneillään oleva kuuden viikon pituinen ohjattu opiskelijoiden kenttätyöjakso Suuri Selässä. He aikovat, nykyaikaisia lasermittausmenetelmiään soveltaen, dokumentoida kylän noin 30 asunrakennusta, saunat ja tsasounan. Toinen on elokuussa Toscanan ja Umbrian maakuntien ja Massa Martanan kaupungin sekä Firenzen yliopiston arkkitehtiosaston professorien tulo Petroskoihin ja Suuri Selkään. Tarkoituksena on Karjalan tasavallan sekä Italian maakuntien, instituutioiden ja mm korjausrakentamisen ja restauroinnin erikoistuneiden yritysten yhteistyön rakentaminen. Kesämatkaamme kuuluneen valokuvanäyttelyn avajaisten jälkeisen seminaarin yhteydessä tapasimme Firenzen yliopiston arkkitehtiosaston opettajista arkkitehti Sandro Parrinellon ja mukana olleet viisi opiskelijaa. Italialaisten innokkuus toimia jo tänä vuonna osittaa että talialaiset ja venäläiset jatkavat kehittävät sekä vanhojen aunuksenkarjalaisten puukylien suojelemiseen ja kehittämiseen keskittyvää että maakuntien tasoista yhteistyötään tulevina vuosina.

Seuraavaa, vuoden 2008 kesämatkaa jo valmistellaan. Siitä tulee Oulusta järjestettyjen Kinnermäen kesämatkojen kymmenvuotisjuhla-issu. Tehdään siitä yhdessä kymppimatka.

t.
Kari Niskasaari